

Kartlegging av regionale ansvarsinstitusjoner for fotobevaring

Sluttrapport

Bakgrunn

Bakgrunnen var et ønske om å kartlegge dagens situasjon ved de regionale ansvarsinstitusjonene for fotobevaring. Ordningen har eksistert mer eller mindre uforandret siden slutten av 1970-tallet, mens det nasjonale nivået har forandret seg vesentlig i samme periode. Oppgaver, utfordringer, og ikke minst verktøy har også gjennomgått en til dels voldsom utvikling i perioden. Det er i dag store variasjoner i hvordan fotobevaringsarbeidet på fylkesplan er organisert og prioritert. Hvilke tjenester som fylkesleddet kan tilby og hvilken kompetanse og ressurser dette leddet har, varierer også fra fylke til fylke. ABM-utvikling initierte derfor en kartlegging av det regionale nivået, bl.a. for å få dokumentert hvordan dagens organisering fungerer, hvilke tjenester som tilbys og hvilke ressurser og kompetanse ansvarsinstitusjonene har til rådighet. Målet var å få et godt verktøy i det videre arbeidet med å styrke det regionale fotobevaringsarbeidet og det faglige nettverket.

Generelt

Det er totalt 25 fylkes-/regionsansvarlige institusjoner for fotobevaring. 18 ansvarsinstitusjoner er utnevnt av fylket. I de resterende fylkene/regionene har sentralorganet for fotobevaring (tidligere Sekretariatet for fotoregistrering, nå ABM-utvikling) knyttet kontakt med de i sin tid mest relevante institusjonene. Av de 25 ansvarsinstitusjonene er 6 arkiv, 17 museum, 1 bibliotek, og en ABM-institusjon (Aust-Agder kulturhistoriske senter). Det er m.a.o. et museumstungt nettverk. I Oppland og Hedmark er det fire ansvarsinstitusjoner i hvert fylke. I de andre fylkene er det en ansvarsinstitusjon i hvert fylke.

Et spørreskjema med 24 spørsmål ble utarbeidet av Siri Slettvåg (ABM-utvikling) og Roderick Ewart (daværende fotograf på Akershus fylkesmuseum). Roderick Ewart har gjennomført selve kartleggingen på oppdrag fra ABM-utvikling. Han snakket med alle de 25 ansvarsinstitusjonene i forkant av utsendelsen av spørreskjemaet, besøkte 21 institusjoner og fikk svar fra 24 institusjoner, hvilket er en høyst tilfredsstillende svarprosent. Kartleggingen ble gjennomført i perioden oktober 04 til januar 05. Materialet samt en oppsummering av funnene ble levert ABM-utvikling i april 2005. Denne rapporten er en videre bearbeiding av materialet.

Den innhentede informasjonen er tenkt brukt som grunnlag for videre strategier og tiltak i det nasjonale og regionale fotobevaringsarbeidet.

Gjennomgang av svar med kommentarer:

- 18 institusjoner er utnevnt av fylket, men kun 7 institusjoner får ekstra midler til å forvalte ansvaret.
- Det er ca. 31 stillinger på landsbasis i det regionale nivået. Tallet er ikke reelt siden de aller fleste stillinger også brukes til annet arbeid, til dels i utstrakt grad. Ca 50 personer tilknyttet ansvarsinstitusjonene er i varierende grad virksomme innenfor fotobevaringsfeltet.
- ”Hvilken type fotofaglig kompetanse finnes i institusjonen?”
19 fotografer
14 fotoarkivarer

5 fotohistorikere

12 arkivarer

Det er uklart hvilke kriterier/formell kompetanse som ligger til grunn for betegnelse fotoarkivar og fothistoriker, etter som det ikke finnes slike utdanningstilbud i Norge.

- 9 institusjoner har utarbeidet en verneplan/handlingsplan for fotobevaring i fylket/regionen. Et flertall (15) har følgelig ikke regional verneplan/handlingsplan for fotobevaring.
- Samarbeidet mellom ansvarsinstitusjonene og kommunene og historielagene i fylket fungerer i hovedsak godt/meget godt.
- 17 av 24 institusjoner (fra juli 2005) har klimaregulert magasin for fotografisk materiale. I tillegg har 14 regioner planer om utbygging av fellesmagasin bl.a. for fotografisk materiale. Samtlige fylker vil da kunne gi et tilbud om oppbevaring i klimaregulert magasin i løpet av de nærmeste årene. Dersom disse planene gjennomføres må magasinsituasjonen kunne sies å være akseptabel.
Det understrekes at "klimaregulert magasin" ikke er definert i spørreskjemaet.
- "Hvilket dataregistreringsprogram for fotografisk materiale bruker ansvarsinstitusjonen?"
WinRegimus 9 inst.
Primus 7 inst. (1 inst. bruker Primus web)
Asta 1 inst.
Bibliofil 1 inst.
Fotostation 2 inst.
Div andre 7 inst.
Tallene vitner om at dette er et museumstungt nettverk, da både WinRegimus og Primus i utgangspunktet er museumsverktøy. Asta brukes kun av en institusjon, til tross for at det er 6 arkivinstitusjoner i nettverket.
- 18 institusjoner tilbyr kurs innen fotobevaring. Kartleggingen gir ikke svar på hvilket kursmaterieell som brukes, eller kompetansen til kurserne.
- 17 ansvarsinstitusjoner koordinerer fotobevaringsarbeidet i fylket/regionen. 7 ansvarsinstitusjoner gjør det følgelig ikke.
- 18 ansvarsinstitusjoner er aktive i fotobevaringsarbeidet i fylket eller regionen. Det vil si at 6 ansvarsinstitusjoner ikke er aktive i det regionale fotobevaringsarbeidet.
- 16 ansvarsinstitusjoner går aktivt ut og markedsfører sine tjenester i regionen. 8 ansvarsinstitusjoner markedsfører følgelig ikke sine tjenester.

De tre foregående punktene må anses som sentrale i kartleggingen, da de på mange måter oppsummerer den tenkte funksjonen for ansvarsinstitusjonene i sine respektive regioner. Fire institusjoner svarer negativt på alle disse tre spørsmålene. Det skal understrekes at hva som menes med å koordinere og å være aktive ikke er konkretisert, og at institusjonene kan ha definert dette noe ulikt. Aktiviteten kan likevel ikke anses som helt tilfredsstillende.

Ressursmangel oppgis i hovedsak som årsak. I noen tilfeller er også (midlertidig) uklar organisering (delvis grunnet museumsreformen/konsolideringen) oppgitt som årsak. Når det

gjelder markedsføring av tjenester virker det derimot som om også enkelte institusjoner med ressurser og tilbud har et visst forbedringspotensial.

- 22 ansvarsinstitusjoner får henvendelser knyttet til rollen som ansvarsinstitusjon. 2 gjør det ikke.
- Samtlige fylkesansvarsinstitusjoner tilbyr rådgivning og tjenester innen fotobevaring. Hvordan dette henger sammen med de foregående svarene (at for eksempel 8 institusjoner ikke markedsfører sine tjenester, og at 6 institusjoner ikke er aktive i det regionale fotobevaringsarbeidet) fremgår ikke.
- Fylkesansvarsinstitusjonens vurdering av organiseringen av fotobevaringsarbeidet nasjonalt, regionalt og lokalt
Noen stikkord:
Fotografi ser ut til å forsvinne i ABM-utvikling
Uklare roller nasjonalt
Savner et nasjonalt overordnet organ
Dårlig, til dels manglende kommunikasjon (nasjonalt nivå nedover)
Ikke prioritert av fylket
Ikke samsvar mellom rolle og ressurser til å fylle rollen.
Trenger større enheter
God aktivitet lokalt
- ”Har institusjonen jevnlig kontakt med noen av de nasjonale aktørene innen fotobevaring?”
Nasjonalbiblioteket 13 inst.
Preus museum 9 inst.
Riksarkivet 7 inst.
Norsk Kulturråd 9 inst.
ABM-utvikling 18 inst.
- ”Har institusjonen brukt noen av Nasjonalbibliotekets tjenester innenfor:”
Digitalisering 8 inst.
Magasin 8 inst.
Veiledning 15 inst.
- ”Hvordan vurderer fylkesansvarsinstitusjonen kontakten med ABM-utvikling?”
18 svarte greit/bra eller meget bra
4 svarte med følgende kommentarer:
Var svært god med det tidligere Fotosekretariatet
Til dels fraværende
Kontakten har vært tett og god, men har i den senere tid virket noe svekket og uklar.
Opprettholdelsen av fylkesansvarsnettverket synes nedprioritert.
Lite kontakt
- Alle ansvarsinstitusjonene bygger sitt fotobevaringsarbeid på anbefalte standarder og rutiner.
- 20 institusjoner har brukt ABM-utviklings veiledning om “ Digitalisering av Fotosamlinger “.

- ”Hvordan fungerer fylkesansvarsinstitusjonen i forhold til intensjonen i “ Mål for fylkes-/regionsansvarlige fotobevaringsinstitusjoner”?”

Noen stikkord:

Stort etterslep i registrering av foto

Vi føler at vi ikke strekker til, og kunne vært mye bedre.

Vi gjør så godt vi kan med minimale ressurser

For lite ressurser i forhold til intensjonen i planen.

Vi mener vi fungerer godt

- Samtlige fylkesansvarsinstitusjoner ønsker fortsatt å være ansvarsinstitusjon for fotobevaring. Kun en hadde forslag til organisatorisk endring basert på faglige kriterier. I ett fylke (Vestfold) vil museumskonsolideringen resultere i endrede ansvarsforhold. Museumssenteret i Vestfold, som er under opprettelse, er tiltenkt rollen som ansvarsinstitusjon.
- Institusjonene ble også bedt om å besvare følgende to spørsmål:
 1. Hva skal til for at fylkesansvarsinstitusjonen for foto skal kunne fylle rollen som ansvarsinstitusjon etter intensjonen i ”Mål for fylkes-/regionsansvarlige fotobevaringsinstitusjoner”?
 2. Hva er de viktigste utfordringene for fotobevaringsarbeidet fremover (synspunkter på organisering, ressurser, kompetanse, nettverk, de nasjonale aktørenes rolle, behov o.a.)?

Svarene/innspillene er innarbeidet ulike steder i dette dokumentet, og reflekteres i hovedsak i avsnittet ”Oppsummering og konklusjoner”.

Diskusjon på ansvarsinstitusjonsmøte, Stavanger, april 05

I etterkant av årets Landskonferanse for fotobevaring i Stavanger ble det avholdt et ansvarsinstitusjonsmøte der kartleggingen var tema. Etter en kort presentasjon av funnene fulgte en diskusjon rundt situasjonen og mulige tiltak. Diskusjonen gjentok i stor grad det kartleggingen har avdekket, og i hovedsak misnøye med små ressurser til store oppgaver, og utydelige nasjonale aktører (uklare roller, lite kommunikasjon, til dels kostbare tjenester). Kritikerne av det nasjonale nivået var nok noe overrepresentert i diskusjonen i forhold til kartleggingen, hvor de fleste på direkte spørsmål synes relativt fornøyde med de nasjonale aktørene, men den samme kritikken forekommer absolutt også i kartleggingssvarene.

Noen av innspillene fra diskusjonen:

- Unisont; stort behov for mer ressurser og styrking av fotobevaringsnettverket
- Fylkeskommunens ansvar for å bidra med midler bør avklares
- Krav til ansvarsinstitusjoner bør tydeliggjøres
- Større enheter/regioner bør vurderes ut fra praktiske og geografiske hensyn (samarbeid på tvers av fylkesgrenser)
- Standardisering av arbeid som utføres – fotobevaringsarbeid bør utføres likt på alle nivåer
- Stort behov for regelmessig kursing i digitalisering, bevaring, identifikasjon, farge osv.
- Stort behov for nasjonal digital masselagring
- se på hvordan andre ABM-nettverk fungerer (for eksempel nettverk for samtidokumentasjon m.fl.)
- opprette nettverk i nettverket (bildearkivarnettverk, fotografnettverk, konservatornettverk, strateginettverk)
- inkludere flere institusjoner i nettverket (UBB, Norsk folkemuseum, Oslo byarkiv m.fl.)
- regelmessige møter for ansvarsinstitusjoner er viktig
- Trenger nettverket en lederinstitusjon?
- naturlig rolle for Preus museum i et slikt nettverk er kompetansesenter for formidling (i tillegg til fotokonservering hvor de allerede har en rolle)

Oppsummering og konklusjoner

Ressursmangel

Manglende ressurser i forhold til oppgavemengde og forventninger er en nærmest unison tilbakemelding. Etablering og drift (produksjon, vedlikehold, oppdatering med mer) av digitalt utstyr og tjenester nevnes som ett ressurskrevende område. Det påpekes videre av flere at det føles urimelig å bli pålagt et regionalt ansvar uten at det verken forplikter noen av partene, eller følger midler til å forvalte ansvaret. Ressursmangel oppgis i hovedsak også som forklaringen på manglende oppfølging av ansvarsinstitusjonsoppgavene.

Ressurssituasjonen kan skyldes både økonomi og/eller prioriteringer internt i institusjonen, lokalt i kommunen, regionalt i fylket, og/eller nasjonale prioriteringer. Det kan derfor være vanskelig å finne enkle tiltak som på kort sikt vil gi en varig forbedring av situasjonen. Øremerkede prosjektmidler til fotobevaring i ABM-utvikling, som blir foreslått i en av tilbakemeldingene, er ikke et alternativ, da prosjektmidlene ikke fordeles fag- eller sektorspesifikt, men ut fra generelle kvalitative kriterier. Det er heller ikke mulig å love en økning i den totale mengden prosjektmidler ABM-utvikling har til rådighet, da dette fordeles over statsbudsjettet.

Regionale plandokumenter, prosedyrer og standarder

Kartleggingsdataene avdekker at 15 av 24 institusjoner ikke har regionale verne- eller handlingsplaner. Det blir også påpekt av flere ansvarsinstitusjoner at det regionale og lokale fotobeveringsarbeidet til dels er lite planmessig og dårlig strukturert bl.a. grunnet manglende planer og strategier. Her er det nok stor variasjon mellom regionene.

Enkelte mener det regionale fotobeveringsarbeidet må samordnes og standardiseres fra sentralt hold i større grad enn i dag. Variasjonen i aktivitet og kvalitet oppfattes som for stor, og teknologisk infrastruktur basert på nasjonale standarder nevnes som ett mulig tiltak. Flere savner også regionale og lokale prosedyrer og instruksjoner for fotobeveringsarbeidet.

Kompetanseheving

Behovet for kurs- og annet etterutdanningstilbud påpekes av flere. ABM-utvikling har et ansvar for å initiere og støtte slik virksomhet, hvilket også er et prioritert område. I 2004 ble det avholdt et kurs i bevaring av fargefotografi i regi av ABM-utvikling. Et fotobeveringskurs for arkivsektoren og et seminar om utvalgskriterier vil bli prioritert i 2005/2006. Vi ser dessuten et behov for kurs rettet mot de delene av den offentlige forvaltningen som bruker fotografi som dokumentasjon. De årlige landskonferansene anses også som et ledd i kompetansehevingsarbeidet.

Det må også nevnes at miljøene selv, bl.a. gjennom organisasjoner som Landslaget for lokal- og privatarkiv, Norsk museumsforbund, Norsk bibliotekforening og andre, også har et ansvar for kompetanseutviklingen innenfor sine respektive sektorer, og at fotobevaring i sterkere grad kan integreres i det sektorspesifikke kurstilbudet, eventuelt i samarbeid med ABM-utvikling.

Det bør vurderes hvorvidt de regionale og lokale kursene som i hovedsak blir arrangert av ansvarsinstitusjonene trenger kvalitetssikring og standardisering. Aktuelle tiltak kan for eksempel være produksjon av kursmateriell og/eller kursing av kursene.

Videre etterlyses hospitantordninger med en oversikt over hvor man kan lære hva. I praksis vil regionale hospitantordninger kunne bli vanskelige å gjennomføre grunnet små og sårbare fagmiljøer med stort arbeidspress, men muligheten bør likevel vurderes.

Fotokonservering nevnes av flere som et felt hvor det er stort behov for kompetanseheving. Det finnes ingen utdanning eller tilleggstudanning som fotokonservator i Norge. Behovet for å fortsette avtaler med Konservatorskolen i København og andre internasjonale institusjoner om studieplasser og hospitantordninger blir påpekt. Universitetet i Göteborg startet våren 2005 et ukelangt tilleggskurs i fotokonservering som også har vært tilgjengelig for ansatte innen ABM-sektoren. Kurset er såpass enkelt og av så begrenset varighet at det også bør kunne vurderes gjennomført av norske aktører, eventuelt i samarbeid med ABM-utvikling.

Det nasjonale nivået

I noen av svarene kan man få inntrykk av at kritikken mot de nasjonale aktørene er relativt entydig og unison. På direkte spørsmål er derimot et flertall relativt godt fornøyd med kontakten og tjenestene disse tilbyr. Det hevdes likevel av flere av ansvarsinstitusjonene bl.a. at tjenestene fra Nasjonalbiblioteket er for dyre, at rollene mellom de nasjonale aktørene oppfattes som uklare og til dels konkurrerende, og at kommunikasjon og informasjon er for dårlig. Dette bør det sees nærmere på.

En naturlig konsekvens av kartleggingen av det regionale nivået *kan* være en kartlegging/evaluering av det nasjonale nivået. Det understrekes at dette bare er ett av flere mulige tiltak, og at den videre prosessen ikke er grundig vurdert foreløpig. Uansett bør flere enklere og mer målrettede tiltak vurderes uavhengig av en eventuell kartlegging.

Sentrale tjenester som etterspørres fra det nasjonale nivået er tilbud om digital masselagring og andre tjenester knyttet til digital bevaring/sikring. På dette området hersker det en viss frustrasjon skal man dømme etter tilbakemeldinger i forbindelse med kartleggingsarbeidet. Eksempler er gitt på at bl.a. et elektronisk lokalpressearkiv har gått tapt pga manglende bevaringskompetanse/ressurser. Det anes en forventning til at Nasjonalbiblioteket i relativt nær fremtid skal tilby tjenester på dette området. Et regionalt tilbud om digital masselagring nevnes som et alternativ. Andre tjenester som etterspørres er ulike forbedringer av Primus (bl.a. webbasert registrering og bedre effektivitet), og muligheter til å påvirke denne og andre viktige sentralstyrte prosesser.

Standardisering blir påpekt som en viktig oppgave for det nasjonale nivået. Grunnet den ulike kompetanse- og ressurstilgangen i regionene, er utfordringen å utforme minimumsstandarder som er gode nok uten å virke avskrekkende på mindre aktører. Dersom dette ikke er mulig må sentraliserte tjenester kunne tilbys. Denne metoden er det jobbet målrettet mot i flere år (eks. ABM-skrift #1 *Digitalisering av Fotosamlinger*, og ulike sentraliserte tjenester bl.a. ved Nasjonalbiblioteket), men mye arbeid gjenstår. Til dels er dette også en konstant prosess etter hvert som teknologi, utfordringer og landskap endrer seg. Noen aktuelle utfordringer er minimumsstandarder for fotoregistrering og digital bevaring. Arbeidet med en minimumsstandard for fotoregistrering er planlagt slutført i løpet av 2005.

Nasjonale strategier

Det hevdes at innsamling av nyere tids materiale er mangelfull, og at dette må reflekteres i nasjonale strategier og planer. Mengdeproblematikk påpekes som en sentral utfordring som må fokuseres fra nasjonalt hold. Som tidligere nevnt tas det sikte på et seminar om utvalgsprosesser i

regi av ABM-utvikling vinteren 2005/2006. Det foreslås videre at fokus av strategiske årsaker må rettes mot tilgjengeliggjøring – at dette vil resultere i større ressurser til feltet enn et bevaringsfokus. En nasjonal strategiplan for fotobevaring er under arbeid. De refererte tilbakemeldingene anses som innspill til denne prosessen.

Kommunikasjon og informasjon

Kommunikasjonen fra de nasjonale aktørene og til resten av feltet kan og bør kunne forbedres. ABM-utvikling som koordinator har en opplagt rolle her, men ettersom området er nettverksbasert er det også naturlig om ansvaret for kommunikasjon og informasjon fordeles. Et naturlig utgangspunkt er områder der fagansvaret er fordelt (opphavsrett, deponering, konservering, koordinering med mer). Her bør de respektive nasjonale ansvarsinstitusjonene se på forbedringstiltak, eventuelt i samarbeid. For eksempel kan hver nasjonal ansvarsinstitusjon produsere webbasert informasjon på sitt respektive fagområde. Informasjon om fotokonservering vil da være å finne på Preus museum sine hjemmesider, om opphavsrett på Nasjonalbibliotekets sider osv. På litt sikt vil disse tekstene samlet kunne danne grunnlaget for en lærebok i fotobevaring.

Enkelte etterlyser tydeligere markedsføring av hvilke tjenester og støttefunksjoner de nasjonale aktørene kan tilby. Dette er primært den enkelte institusjons ansvar, og noe slik informasjon er også å finne på institusjonenes hjemmesider. Et visst forbedringspotensial er nok likevel til stede. Informasjon om den overordnede oppgavefordelingen er å finne på ABM-utvikling sine hjemmesider, og i brosjyren "Fotobevaring i Norge" (ABM-utvikling 2005).

Det må samtidig understrekes at nettverksaktørene ikke bør ha urealistiske forventninger til informasjonsnivået. Kartet er forandret. Sekretariatet for fotoregistrering (SFFR) som *den sentrale nasjonale aktøren* er erstattet av et nettverk av ulike kompetanseinstitusjoner med fordelte roller og oppgaver. I realiteten betyr dette en vesentlig styrking av fotobevaringsarbeidet i Norge (om ikke på alle områder). Men det kan også bety et noe mer utfordrende og upersonlig landskap å forholde seg til for brukerne. Utfordringen er å gjøre nettverket så tydelig og tilgjengelig som mulig. Her har ABM-utvikling som koordinator et vesentlig ansvar.

Mengden publisert tekst om fotohistorie og fotobevaring er redusert de siste årene, i hvert fall gjennom det som genereres direkte fra nettverksinstitusjonene. Ingen av de nasjonale aktørene har heller ambisjoner om å utgi en publikasjon som det tidligere *Svart-hvitt*, eller en tilsvarende informasjonskanal. Tar man også med i betraktningen at *Bildet lever!* og andre publikasjoner generert fra Norsk fotohistorisk forening ikke har samme form og utgivelsestakt som tidligere, kan det konkluderes med at seriøse artikler om fotohistorie og fotobevaring ikke lenger har noen naturlig arena innenfor ABM-feltet. Preus museum skal i løpet av sommeren 2005 utgi et tidsskrift med tittelen *Om fotografi*. ABM-utvikling utgir tidsskriftet *ABM* og serien *ABM-skrift*, som begge unntaksvis vil kunne inneholde stoff om fotohistorie og fotobevaring. Forhåpentligvis vil disse og andre publikasjoner, samt institusjonenes hjemmesider i noen grad imøtekomme savnet av tidligere publikasjoner. Informasjonen vil likevel måtte oppsøkes av brukeren i noe større grad enn tidligere, ettersom man (i likhet med i fotobevaringsnettverket) ikke lenger vil kunne finne alt på ett sted.

Styrking av fotobevaringsnettverket

Et kontaktforum for de regionale ansvarsinstitusjonene savnes av flere. Det er allerede vedtatt å arrangere regelmessige møter mellom ansvarsinstitusjonene (nasjonale og regionale) i det vi

foreløpig har valgt å kalle et utvidet fotobevaringsnettverk, der også andre viktige aktører vil bli invitert (Norsk Folkemuseum, Universitetsbiblioteket i Bergen, Oslo byarkiv, Norsk fotohistorisk forening m.fl.). Dette for å styrke det faglige nettverket, og å bedre kontakten mellom det regionale og det nasjonale nivået.

Behov for endringer i kartet (hvilke institusjoner som er ansvarsinstitusjoner) er i noen tilfeller relativt åpenbare. Det kan for eksempel være institusjoner som har gjort lite for det regionale/lokale nettverket, eller regioner med uklar organisering. Hvordan eventuelle endringer skal gjennomføres må vurderes. En mulig modell kan være å oppheve ordningen med regionale ansvarsinstitusjoner, og erstatte den med et kompetansenettverk for fotobevaring uavhengig av regionene. Dette vil i stor grad være overlappende med dagens ansvarsinstitusjoner, men i mindre grad knyttet til regionalt ansvar. Et annet alternativ kan være færre og større enheter, eventuelt knyttet til regionale fellesmagasin og andre regionale fellestjenester. Flere ønsker denne type samarbeid på tvers av fylkesgrensene, og større regioner med reelle og tydelige kompetansesentra. Den videre prosessen på området bør avvete resultatene av museumsreformen, og bør kanskje også sees i forhold til bebudede endringer i norsk regionsstruktur. Ansvaret for koordineringen av det lokale nivået (kommuner, historielag osv.) må uansett ivaretas ved eventuelle endringer.

Forpliktelser

Vi ser at det er manglende formelle forpliktelser knyttet til det å være ansvarsinstitusjon. Det gjelder også andre veien – at ABM-utvikling (eller fylkeskommunen for den del) ikke har noen forpliktelser i forhold til ansvarsinstitusjonen. En form for kontrakt/avtale bør vurderes. En slik avtale forplikter i beste fall alle ledd fra bevilgende myndigheter til den enkelte institusjon.

ABM-perspektiv

ABM-perspektivet i fotobevaringsnettverket er også verdt å minne om. Det er som sagt et musumstungt nettverk, og kartleggingen avdekker enkelte uheldige tendenser. Mye er i bevegelse i museumssektoren gjennom museumsreformen og den pågående konsolideringsprosessen, som vil prege det regionale ABM-feltet de nærmeste årene. Museene i nettverket må ikke glemme arkivene og bibliotekene i sine interne omlegginger. Et museum med fylkesansvar skriver i sin beskrivelse av den fremtidige organiseringen av fotobevaringsarbeidet i fylket, kun om museumssektoren. Man skal ikke overtolke dette, men det kan i det minste fungere som en påminnelse om at nettverket er tverrsektorielt.

Proessen videre

Kartleggingen har vært viktig for å dokumentere situasjonen ved de regionale ansvarsinstitusjonene for fotobevaring. Den har også vært viktig for å få tilbakemeldinger fra aktørene på forbedringspotensial, utfordringer og forslag til tiltak. Kartleggingen avdekker som ventet relativt store behov og oppgaver, selv om mye arbeid er gjort, og grunnlaget synes godt. Det er åpenbart at ingen enkelt aktør i nettverket kan påta seg ansvaret for det videre arbeidet alene. Aktørene må i fellesskap vurdere hvilke tiltak som skal prioriteres, og fordele oppgaver seg i mellom. Den nasjonale strategiplanen for fotobevaring som er under arbeid, vil gi viktige føringer for dette arbeidet.

Den konkrete prosessen knyttet til kartleggingen anses avsluttet med denne rapporten, men materialet danner bl.a. et viktig grunnlag for det videre arbeidet med den nasjonale strategiplanen, og resultatene fra kartleggingen blir i praksis en viktig premissleverandør for hele det overordnede fotobevaringsarbeidet de nærmeste årene.

ABM-utvikling
29.6.2005